

Posudek na magisterskou diplomovou práci

Bc. Dominika Novotná

PŘÍPADOVÁ STUDIE:

SROVNÁNÍ TLUMOČENÍ NA NORIMBERSKÝCH PROCESECH (1945-1946)

A

NA MEZINÁRODNÍM TRESTNÍM TRIBUNÁLU PRO BÝVALOU JUGOSLÁVII (1993-2017)

(Case Study: Comparison of Interpreting at Nuremberg Trials /1945-1946/ and at the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia /1993-2017/)

UK FF ÚTRL, červen 2020

Diplomová práce Bc. Dominiky Novotné má charakter teoreticko-empirické případové studie, jež se jako první u nás na Ústavu translatologie FF UK věnuje problematice simultánního kabinového tlumočení na Norimberských procesech v letech 1945-1946 a na Mezinárodním trestním tribunálu pro bývalou Jugoslávii (ICTY) v letech 1993-2017 a srovnává podmínky, za kterých byli tlumočníci jednak vybíráni a jednak na těchto obou přelomových mezinárodních trestních soudních procesech, jež od sebe dělí celé půlstoletí, po celou dobu pracovali.

Diplomová práce (DP) je značně obsáhlá, má celých 123 stran (+ 44 stran příloh: Etický kodex ICTY, dotazník pro tlumočnický v češtině a v angličtině, e-mailová korespondence a další relevantní dokumenty). Práce je rozdělená, kromě Úvodu a Závěru, do čtyř základních kapitol, řady podkapitol a oddílů.

V teoretické části diplomantka nejdříve stručně vymezuje pojmy soudního a konferenčního tlumočení a připomíná krátce i historii tlumočení. Poté se již podrobně věnuje Mezinárodnímu vojenskému tribunálu v Norimberku (s. 7-44), kde nejdříve popisuje metodologii svého výzkumu (využívá k získání dokumentů a informací i svého studijního pobytu na univerzitě v Germersheimu a také osobně navštíví Norimberk a výstavu věnovanou těmto soudním procesům). Celou tuto obsáhlou kapitolu strukturuje do několika podkapitol a oddílů, kdy s využitím dobových archivních materiálů, vzpomínek tlumočnicků a dalších dokumentů, jak tištěných tak i audiovizuálních, popisuje složitou přípravu jazykových služeb, technické tlumočnické zařízení (zejména tlumočnické kabiny), výběr tlumočnicků (zde čerpá informace i z memoárů samotných tlumočnicků), přípravu tlumočnicků, jejich pracovní vytížení a psychickou zátěž, stejně tak jako i další výzvy spojené s tlumočením tohoto náročného a emocionálně vypjatého několikaměsíčního soudního procesu s válečnými zločinci nacistického Německa. Přináší i svědectví pěti tehdejších tlumočnicků, kteří vyprávějí, ať už v knižně vydaných vzpomínkách či v poskytnutých dříve rozhovorech (k dispozici na internetu) o svém tlumočení a působení zde. V závěru této části stručně zmiňuje ohlasy na tehdejší tlumočení v Norimberku a místo diskuse podává jisté shrnutí celé této kapitoly.

V další části diplomové práce věnované ICTY (s. 45-104), postupuje diplomantka obdobně, jako v části první, tj. nejdříve opět popíše metodologii svého postupu, dále stručně zasazuje Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii do kontextu Organizace

spojených národů a přibližuje čtenáři kontext konfliktu v Jugoslávii a tím i vysvětluje, proč došlo ke zřízení tohoto Mezinárodního tribunálu. Dále se již téměř zrcadlově přidružuje podobné struktury jako v předchozí části DP, tj. věnuje se jazykovým službám v ICTY, tlumočnickým kabinám a technickým podmínkám, výběru tlumočnicků a jejich přípravě, jejich pracovnímu vytížení apod. Uvádí i novinky, které v Norimberku tlumočníci ještě k dispozici neměli, počínaje etickým kodexem, přes kurzy a informační zdroje (elektronické glosáře, naskenované materiály atd.). Za nejcennější moment této části DP považuji dotazníkové šetření (s. 77-105) se šesti tlumočníky, kteří u ICTY po několik let pracovali a kteří byli ochotni odpovědět na dosti rozsáhlý dotazník diplomantky (bylo by vhodné, kdyby v diskusi u obhajoby diplomantka upřesnila, z kolika otázek se dotazník skládal: viz s. 78). Získání kontaktů na ně a především pak jimi vyplněných dotazníků stálo diplomantku nemalé úsilí. D. Novotná jednotlivé odpovědi tlumočnicků dává do tabulek a komentuje nejdůležitější z nich.

Neodpustím si poznámku, že diplomová práce Dominiky Novotné, jež si toto téma vybrala zcela samostatně, vznikala a získávala svoji současnou podobu poměrně dlouho a dosti komplikovaně a že předložený výsledek je v této fázi skutečně asi maximum možného. Jak z hlediska zpracovaných archivních materiálů, tak i z pohledu získaných vyplněných dotazníků od celkem šesti konferenčních tlumočnicků ICTY. Závěrečná diskuse a srovnání obou soudních procesů by si jistě zasloužily poněkud podrobnější analýzu, diplomantka zvolila opět více deskriptivní přístup.

K formální a jazykové stránce mám také stále ještě řadu připomínek zejména k češtině a především pak k syntaxi (viz vyznačené v papírové verzi).

Práce Dominiky Novotné splňuje všechny podstatné náležitosti magisterské diplomové práce. Je napsaná poctivě, samostatně a přináší řadu nových, zajímavých poznatků zejména pro historii i praxi konferenčního tlumočení v prostředí mezinárodních soudních trestních řízení. Způsobem zpracování dané problematiky diplomantka prokázala, že nastudovala příslušnou odbornou literaturu i archivní materiály a že s těmito zdroji dovede pracovat.

Diplomovou práci **Bc. Dominiky Novotné** doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **velmi dobře**. O definitivní klasifikaci rozhodne vlastní průběh obhajoby.

Prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc.
vedoucí diplomové práce
Ústav translatologie FF UK

Praha 21. 06. 2020